

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПУБЛІЧНА СЛУЖБА У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота

РОЗРОБНИКИ:

доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук
доцент кафедри публічного управління та
адміністрування, кандидат наук з державного
управління
25 серпня 2021 року

_____ Ірина РИЖУК

_____ Тетяна ПІДЛІСНА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
27 серпня 2021 року, протокол № 1

В.о. завідувача кафедри,
доктор юридичних, професор
27 серпня 2021 року

_____ Ігор САМСІН

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук
27 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 1,41 ум.др.арк.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 6
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 15
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 15
4.2. Аудиторні заняття	– 16
4.3. Самостійна робота студентів	– 16
5. Методи навчання та контролю	– 16
6. Схема нарахування балів	– 17
7. Рекомендовані джерела	– 18
7.1. Основні джерела	– 18
7.2. Допоміжні джерела	– 19
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 20

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 23	Соціальна робота
2. Код і назва спеціальності	– 232	Соціальне забезпечення
3. Назва спеціалізації	–	спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	–	Публічна служба у сфері соціального забезпечення
5. Тип дисципліни	–	вибіркова
6. Код дисципліни	–	ВДПП 2.2.17.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9. Курс / рік навчання	–	третій
10. Семестр	–	шостий
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3,5 / 105	
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	– 50	
% від загального обсягу	– 48	
лекційні заняття (годин)	– 26	
% від обсягу аудиторних годин	– 52	
семінарські заняття (годин)	– 24	
% від обсягу аудиторних годин	– 48	
самостійна робота (годин)	– 55	
% від загального обсягу	– 52	
тижневих годин:		
аудиторних занять	– 2,9	
самостійної роботи	– 3,2	
12. Форма семестрового контролю	–	залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:		
1) попередні дисципліни	–	ВДПП 2.2.5. Діловодство у сфері соціального забезпечення ОДПП 1.2.1. Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень ОДПП 1.2.2. Система соціального забезпечення ОДПП 1.2.3. Соціальна робота

	ОДПП 1.2.8. Трудове право ВДПП 2.2.16. Економіка праці та соціально- трудова відносина ВДПП 2.2.12. Соціальна робота в галузі охорони здоров'я
2) супутні дисципліни	– ОДПП 1.2.19. Соціальна робота в громадах та місцеве самоврядування ОДПП 1.2.15. Соціальне обслуговування
3) наступні дисципліни	– ОДПП 1.2.24. Соціальна робота з групами та організаціями ВДПП 2.2.28. Організація роботи з особами різних вікових категорій ВДПП 2.2.27. Організація роботи з особами з особливими потребами ВДПП 2.2.23. Управління у сфері соціального забезпечення ВДПП 2.2.24. Адміністративні процедури у сфері соціального забезпечення ОДПП 1.2.23. Соціологія праці та зайнятості
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Публічна служба у сфері соціального забезпечення» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки на першому рівні здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота:

ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

ПР 09. Виявляти готовність до взаємодії з колегами по роботі, приймати управлінські рішення в організації роботи виконавців, здійснювати професійну діяльність на основі етичних принципів, дотримання прав особи, сприяння вирішенню проблем.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату публічної служби у сфері соціального забезпечення;
1.2)	розкривати зміст публічної служби;
1.3)	описувати правообмеження, пов'язані зі статусом публічного службовця у сфері соціального забезпечення;
1.4)	характеризувати зміст юридичної відповідальності публічних службовців;
1.5)	описувати зміст основних заходів запобігання корупції у сфері соціального забезпечення;
1.6)	визначати принципи професійної етики публічних службовців у сфері соціального забезпечення;
1.7)	називати базові принципи публічної служби;
1.8)	відтворювати зміст та види конфлікту інтересів у сфері соціального забезпечення.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, вміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати зміст основних термінів, що розкривають суть публічної служби;
2.2)	обговорювати специфіку та складові системи управління державною службою;

2.3) пояснювати способи врегулювання конфлікту інтересів у сфері соціального забезпечення;
2.4) ідентифікувати основні вимоги до особи для вступу на публічну службу у сфері соціального забезпечення;
2.5) обговорювати специфіку запобігання корупції у сфері соціального забезпечення в зарубіжних країнах;
2.6) пояснювати базові принципи організації діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції;
2.7) ідентифікувати основні форми участі громадськості в заходах щодо запобігання корупції у сфері соціального забезпечення.
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) демонструвати вміння здійснювати комплексний аналіз національного законодавства та міжнародних нормативно-правових актів, які регламентують порядок вступу на публічну службу і порядок проходження публічної служби у сфері соціального забезпечення;
3.2) застосовувати системний підхід до вирішення проблем проходження публічної служби у сфері соціального забезпечення;
3.3) демонструвати вміння здійснювати комплексний аналіз підстав припинення публічної служби у сфері соціального забезпечення;
3.4) проектувати нові механізми запобігання корупції у сфері соціального забезпечення;
3.5) демонструвати вміння здійснювати комплексний аналіз національного законодавства та міжнародних нормативно-правових актів, які регламентують запобігання корупції у сфері соціального забезпечення.
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) досліджувати службову кар'єру та порядок проходження публічної служби у сфері соціального забезпечення;
4.2) досліджувати формування та реалізацію антикорупційної політики і зміст антикорупційної програми;
4.3) аналізувати підстави припинення публічної служби у сфері соціального забезпечення;
4.4) протиставляти і критично оцінювати адміністративно-правові механізми запобігання корупції у сфері соціального забезпечення;
4.5) дискутувати щодо ролі прав і обов'язків у правовому статусі публічного службовця у сфері соціального забезпечення;
4.6) досліджувати структурні елементи правового статусу публічних службовців у сфері соціального забезпечення;
4.7) виділяти ознаки та склади правопорушень, суб'єктами яких є публічні службовці у сфері соціального забезпечення;
4.8) оцінювати значимість способів запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням у сфері соціального забезпечення і співвідносити їх переваги та недоліки;
4.9) дискутувати щодо значення правил етичної поведінки у сфері соціального забезпечення;
4.10) виділяти критерії, ознаки та склади корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень у сфері соціального забезпечення;
4.11) критично оцінювати моделі організації публічної служби.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) систематизувати особливості державного захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції у сфері соціального забезпечення;
5.2) систематизувати основні підходи до характеристики поняття «публічний службовець»;

5.3) узагальнювати основні положення стратегії реформування публічної служби в Україні;
5.4) систематизувати особливості правового статусу публічного службовця у сфері соціального забезпечення;
5.5) упорядковувати чинники формування антикорупційної політики у сфері соціального забезпечення;
5.6) систематизувати обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу та проходженням державної служби у сфері соціального забезпечення;
5.7) узагальнювати основні положення запобігання корупції у діяльності юридичних осіб у сфері соціального забезпечення;
5.8) систематизувати основні підходи до запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у сфері соціального забезпечення.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) пояснювати доцільність застосування системного, комплексного та історичного підходів до вивчення правового регулювання публічної служби та запобігання корупції у сфері соціального забезпечення;
6.2) оцінювати вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на ставлення суспільства до корупції у сфері соціального забезпечення;
6.3) проводити аналіз ефективності імplementованих в національне законодавство основних положень зарубіжного досвіду щодо порядку організації публічної служби у сфері соціального забезпечення;
6.4) оцінювати наслідки відмови публічного службовця складати присягу;
6.5) проводити аналіз ефективності запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням у сфері соціального забезпечення;
6.6) оцінювати шляхи та напрямки вдосконалення правового регулювання публічної служби у сфері соціального забезпечення в Україні.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатомірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) визначати напрямки вдосконалення чинного антикорупційного законодавства;
7.2) складати порівняльні таблиці по окремих складових інституту публічної служби у сфері соціального забезпечення із врахуванням результатів проведеного аналізу.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття та види публічної служби

Інституційний та функціональний аспекти публічної служби. Межі публічної служби. Характеристика підходів до розуміння публічної служби у законодавстві зарубіжних країн. Поняття публічної служби у вітчизняному законодавстві.

Соціальне призначення державної служби. Правові відносини державної служби. Функції державної служби. Загальні функції державної служби. Спеціальні функції державної служби. Допоміжні функції державної служби.

Види публічної служби. Державна служба та муніципальна служба. Цивільна служба та мілітаризована служба.

Моделі державної служби. Цивільна державна служба. Мілітаризована державна служба. Кар'єрна державна служба. Посадова державна служба.

Поняття та ознаки публічної служби, її місце в системі публічного управління. Підходи до визначення поняття «публічна служба» (державна служба в органах виконавчої влади, апараті органів законодавчої та судової влади, правоохоронних органах, служба в органах місцевого самоврядування), загальна характеристика її основних видів. Співвідношення понять «публічна служба», «державна служба», «муніципальна служба», «цивільна служба», «мілітаризована служба».

Стратегія реформування публічної служби в Україні. Запровадження компетентнісного

підходу до організації персоналу державної служби, моделювання профілів компетентності посад. Поняття посадової особи. Організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції посадових осіб. Правовий статус посадових осіб.

Сучасні зарубіжні моделі організації публічної служби. Показники SIGMA, які використовуються для оцінки, розробки та координації політики у сфері державного управління. Менеджмент на основі компетенцій як базовий підхід для роботи з персоналом на посадах службовців у країнах Євросоюзу.

Сучасні моделі державної служби: а) «відкрита» (або посадова) англосаксонська модель державної служби – відносно децентралізована відкрита модель, що реалізується у Великій Британії, й децентралізована відкрита модель – у США; б) «закрита» (або кар'єрна) модель державної служби, притаманна країнам континентальної Європи: централізована закрита модель – французька; відносно децентралізована модель – німецька. Основні риси відкритої та закритої моделі державної служби. Особливості організації моделі державної служби в Україні.

Правове регулювання публічної служби. Порівняльна характеристика законів України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. № 889-VIII, від 17.11.2011 р. № 4050-VI, від 16.12.1993 р. № 3723-XII. Загальна характеристика Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування». Загальна характеристика проблем вдосконалення нормативно-правового регулювання публічної служби.

Характеристика поняття «публічний службовець». Класифікація публічних службовців.

Посади та види посад в органах публічної влади. Види (типи) державних посад. Політичні, адміністративні та патронатні посади, їх особливості та співвідношення. Патронатна служба. Поняття «посадової особи» і «службової особи».

Тема 2. Принципи публічної служби

Поняття і значення принципів публічної служби. Проблеми реалізації принципів публічної служби. Наслідки порушення та недотримання принципів публічної служби.

Поняття і зміст принципів державної служби. Принципи верховенства права, законності, професіоналізму, патріотизму, доброчесності, ефективності, забезпечення рівного доступу до державної служби, політичної неупередженості, прозорості, стабільності як принципи державної служби.

Основні принципи служби в органах місцевого самоврядування та їх значення. Зміст принципів служіння територіальній громаді; поєднання місцевих і державних інтересів; верховенства права, демократизму і законності; гуманізму і соціальної справедливості; гласності; пріоритету прав та свобод людини і громадянина; рівних можливостей доступу громадян до служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням їх ділових якостей та професійної підготовки; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі. Характеристика принципів підконтрольності, підзвітності, персональної відповідальності за порушення дисципліни і неналежне виконання службових обов'язків; дотримання прав місцевого самоврядування; правової і соціальної захищеності посадових осіб місцевого самоврядування; захисту інтересів відповідної територіальної громади; фінансового та матеріально-технічного забезпечення служби за рахунок коштів місцевого бюджету; самостійності кадрової політики в територіальній громаді.

Значення принципів діяльності місцевих державних адміністрацій. Зміст принципів відповідальності перед людиною і державою за свою діяльність; верховенства права; законності; пріоритетності прав людини; гласності; поєднання державних і місцевих інтересів.

Тема 3. Правовий статус публічного службовця

Поняття та види державних службовців. Посадова особа. Співвідношення понять «посадова особа» та «службова особа». Поняття та елементи правового статусу державних службовців. Поняття правового статусу публічного службовця. Елементи правового статусу публічного службовця у сфері соціального забезпечення.

Обов'язки публічного службовця. Права публічного службовця. Співвідношення службових прав та службових обов'язків.

Правообмеження, пов'язані зі статусом публічного службовця у сфері соціального

забезпечення. Обмеження, спрямовані на запобігання та протидію корупції у сфері соціального забезпечення. Обмеження щодо одержання подарунків. Обмеження щодо роботи близьких осіб. Обмеження щодо осіб, які звільнилися з посад або припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування. Особливості фінансового контролю.

Права, обов'язки і гарантії державних службовців у сфері соціального забезпечення. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу та проходженням державної служби.

Правове регулювання статусу посадових осіб місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення. Правовий статус посадових осіб місцевого самоврядування. Основні обов'язки посадових осіб місцевого самоврядування. Основні права посадових осіб місцевого самоврядування. Обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби у сфері соціального забезпечення.

Загальна характеристика юридичної відповідальності публічних службовців. Позитивна та ретроспективна відповідальність. Персональна відповідальність.

Адміністративна відповідальність публічних службовців у сфері соціального забезпечення. Відповідальність державних службовців за проступки, що посягають на встановлений порядок управління. Відповідальність державних службовців за адміністративні корупційні правопорушення. Проведення службових розслідувань.

Особливості адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією. Види адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, особливості їх юридичного складу. Адміністративні стягнення за вчинення корупційних правопорушень, строки та порядок накладення. Проведення щодо адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією. Учасники провадження щодо адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, та їх правовий статус. Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією. Усунення наслідків корупційних правопорушень.

Кримінальна відповідальність публічних службовців у сфері соціального забезпечення. Поняття службової особи за Кримінальним кодексом України. Аналіз юридичного складу кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Дисциплінарна відповідальність публічних службовців у сфері соціального забезпечення. Поняття службової дисципліни. Дисциплінарний проступок. Система заходів дисциплінарної відповідальності. Порядок проведення службового розслідування. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності. Особливості звільнення з роботи осіб, які вчинили корупційні правопорушення у сфері соціального забезпечення.

Матеріальна відповідальність публічних службовців у сфері соціального забезпечення. Основи матеріальної відповідальності державних службовців. Право зворотної вимоги (регресу) до державного службовця, який заподіяв шкоду; до посадової особи (осіб), винної (винних) у незаконному звільненні, відстороненні або переведенні державного службовця чи іншого працівника на іншу посаду, щодо відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної державному органу у зв'язку з оплатою часу вимушеного прогулу або часу виконання нижчеоплачуваної роботи. Обов'язок відшкодування шкоди. Порядок відшкодування шкоди.

Удосконалення нормативного регулювання правового статусу публічного службовця. Напрямки вдосконалення правового регулювання відповідальності публічних службовців.

Засоби правового захисту державних службовців. Захист права на державну службу шляхом подання скарги керівнику державної служби скаргу із зазначенням фактів порушення його прав або перешкод у їх реалізації. Оскарження в установленому законом порядку рішень про накладення дисциплінарного стягнення, звільнення з посади державної служби, а також висновку, що містить негативну оцінку за результатами оцінювання його службової діяльності. Оскарження кандидатом, якого не визначено переможцем конкурсу, рішення Комісії з питань вищого корпусу державної служби або конкурсної комісії до суду з підстав порушення умов або порядку проведення конкурсу, що могло істотно вплинути на його результати. Гарантії прав державних службовців під час застосування дисциплінарного стягнення. Оскарження державним службовцем рішення про накладення дисциплінарного стягнення до суду. Порядок розгляду адміністративними судами спорів з приводу прийняття громадян на публічну службу,

її проходження, звільнення з публічної служби. Порядок виконання постанов у справах, що виникають з відносин публічної служби.

Тема 4. Правове регулювання правил етичної поведінки публічних службовців

Правове врегулювання професійної етики поведінки осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Галузеві кодекси. Кодекси поведінки. Стандарти професійної етики. Стандарти етичної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Поняття професійної етики публічного службовця у сфері соціального забезпечення. Принципи професійної етики публічного службовця у сфері соціального забезпечення.

Способи правового регулювання професійної етики публічних службовців у сфері соціального забезпечення. Міжнародні стандарти вимог щодо професійної етики публічних службовців.

Правила етичної поведінки у сфері соціального забезпечення. Вимоги до поведінки осіб. Додержання вимог закону та етичних норм поведінки у сфері соціального забезпечення. Пріоритет інтересів. Політична нейтральність. Неупередженість. Компетентність і ефективність. Нерозголошення інформації. Утримання від виконання незаконних рішень чи доручень.

Тема 5. Управління публічною службою

Поняття управління державною службою. Правові засади управління державною службою у сфері соціального забезпечення. Завдання та принципи управління державною службою у сфері соціального забезпечення. Система управління державною службою в Україні.

Кабінет Міністрів України як орган управління державною службою у сфері соціального забезпечення. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо управління державною службою у сфері соціального забезпечення. Правовий статус Національного агентства України з питань державної служби як центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби. Національне агентство України з питань державної служби: завдання та організація роботи.

Комісія з питань вищого корпусу державної влади: принципи, склад, організація роботи, права та обов'язки членів. Повноваження відповідних конкурсних комісій. Конкурсна комісія як суб'єкт управління державною службою. Керівник державної служби. Повноваження керівників державної служби. Служба управління персоналом. Кадрова політика у сфері державної служби у сфері соціального забезпечення.

Тема 6. Правові засади вступу на публічну службу

Правове регулювання умов вступу на публічну службу: вітчизняний та зарубіжний досвід. Доступ до публічної служби у сфері соціального забезпечення. Умови доступу до публічної служби за нормами міжнародного та вітчизняного законодавства. Вимоги доступу до публічної служби у сфері соціального забезпечення за зарубіжним законодавством.

Способи заміщення вакантних посад у сфері соціального забезпечення. Конкурс як визначальна процедура відбору публічних службовців. Види конкурсних процедур: 1) за ступенем допуску кандидатів; 2) за стадіями службової кар'єри; 3) за змістом конкурсної процедури; 4) за юридичними наслідками проведення конкурсу.

Право на державну службу відповідно до законодавства України. Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу у сфері соціального забезпечення. Процедури вступу на державну службу, їх види. Конкурс на зайняття вакантної посади державної служби. Спеціальна перевірка при вступі на державну службу. Призначення на посаду державної служби. Випробування. Присяга державного службовця. Категорії посад державної служби та ранги державних службовців.

Загальна характеристика зарубіжного досвіду правового регулювання конкурсних процедур в окремих європейських країнах.

Процедура проведення конкурсу на заміщення вакантних посад публічної служби за

вітчизняним законодавством: сучасний стан та напрямки вдосконалення. Аналіз випадків призначення на посаду без проведення конкурсу.

Випробування при прийнятті на державну службу у сфері соціального забезпечення. Характеристика інституту підготовчої служби та доцільність його запровадження в Україні.

Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування.

Тема 7. Службова кар'єра та порядок проходження публічної служби

Загальна характеристика службової кар'єри у сфері соціального забезпечення. Звання (ранги, чини, класи) публічних службовців та порядок їх присвоєння. Класифікація державних службовців за перспективним законодавством.

Особливості звань (чинів) службовців спеціалізованої державної служби.

Порядок проведення атестації публічних службовців: вітчизняний та зарубіжний досвід. Періодичність проведення атестацій. Оцінювання діяльності публічних службовців.

Навчання та підвищення кваліфікації публічних службовців у сфері соціального забезпечення. Спеціалізовані навчальні інституції для публічних службовців.

Проходження державної служби у сфері соціального забезпечення: поняття та стадії.

Службова кар'єра: зміст та основні процедури. Оцінювання результатів службової діяльності у сфері соціального забезпечення. Підвищення рівня професійної компетентності державних службовців у сфері соціального забезпечення. Стажування державних службовців. Переведення та службове відрядження державних службовців. Зміна істотних умов державної служби. Заохочення державних службовців. Відсторонення від виконання посадових обов'язків та проведення службового розслідування щодо державних службовців.

Тема 8. Правові засади припинення публічної служби

Загальна характеристика підстав припинення публічної служби у сфері соціального забезпечення. Характеристика підходів до правового регулювання підстав припинення публічної служби за законодавством зарубіжних країн.

Аналіз підстав припинення державної служби за законодавством України. Припинення державної служби у разі втрати права на державну службу або його обмеження. Припинення державної служби у разі закінчення строку призначення на посаду державної служби. Припинення державної служби за ініціативою державного службовця або за угодою сторін. Припинення державної служби за ініціативою суб'єкта призначення. Припинення державної служби у разі настання обставин, що склалися незалежно від волі сторін. Припинення державної служби у разі незгоди державного службовця на проходження державної служби у зв'язку із зміною її істотних умов. Припинення державної служби у разі досягнення державним службовцем 65-річного віку, якщо інше не передбачено законом. Припинення державної служби у разі застосування заборони, передбаченої Законом України «Про очищення влади». Припинення державної служби з підстав, передбачених контрактом про проходження державної служби (у разі укладення).

Підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування. Загальні підстави припинення служби в органах місцевого самоврядування, передбачені Кодексом законів про працю України. Припинення служби в органах місцевого самоврядування на підставі і в порядку, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування» та іншими законами України. Припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі порушення посадовою особою місцевого самоврядування Присяги. Припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі порушення умов реалізації права на службу в органах місцевого самоврядування. Припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі виявлення або виникнення обставин, що перешкоджають перебуванню на службі, чи недотримання вимог, пов'язаних із проходженням служби в органах місцевого самоврядування. Припинення служби в органах місцевого самоврядування в разі досягнення посадовою особою місцевого самоврядування граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування.

Звільнення з посади у порядку, визначеному Законом України «Про місцеве

самоврядування в Україні», посадових осіб місцевого самоврядування, яких притягнуто до відповідальності за правопорушення, пов'язані з корупцією або стосовно яких набрало законної сили рішення суду щодо визнання їх активів або активів, набутих за їх дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави. Можливість оскарження посадовою особою місцевого самоврядування рішення про припинення служби в органах місцевого самоврядування у порядку, визначеному законом.

Перевибори сільських, селищних, міських голів, зміна керівників органів місцевого самоврядування як підстава для припинення служби працівників патронатної служби.

Напрямки вдосконалення правового регулювання порядку припинення публічної служби у сфері соціального забезпечення.

Тема 9. Нормативно-правове регулювання запобігання корупції

Корупція: визначення поняття. Основні історико-правові дослідження корупції. Причини виникнення корупції у сфері соціального забезпечення. Вплив історичних та культурних традицій на ріст корупції.

Корупція і суспільство. Види корупції у сфері соціального забезпечення. Системна та епізодична корупція. Корупція як негативне суспільне явище. Етична оцінка корупції у сфері соціального забезпечення.

Основні підходи до розуміння поняття «корупція» у міжнародних актах і національному законодавстві.

Поняття корупційного правопорушення і правопорушення, пов'язаного з корупцією. Критерії розмежування адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, від корупційного правопорушення.

Формування та реалізація антикорупційної політики. Антикорупційні програми у сфері соціального забезпечення. Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики.

Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції у сфері соціального забезпечення. Громадські об'єднання та форми їх співпраці з органами по запобіганню корупції у сфері соціального забезпечення. Громадська рада та її правовий статус. Правові засади формування та порядок діяльності Громадської ради при Національному агентстві з питань запобігання корупції України. Форми проведення контролю, моніторингу.

Статус викривачів корупції. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції. Громадська антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів та оприлюднення її результатів у сфері соціального забезпечення.

Викриття фактів корупції у сфері соціального забезпечення через засоби масової інформації. Правові результати проведення громадського контролю у сфері соціального забезпечення.

Фактори, які впливають на поширення корупції у публічно-правій сфері. Наслідки корупції у сфері соціального забезпечення. Шляхи подолання корупції у сфері соціального забезпечення.

Тема 10. Загальна характеристика системи заходів запобігання корупції

Спеціальна перевірка стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком. Відомості, які підлягають перевірці. Строки та процедура проведення спеціальної перевірки.

Правове закріплення обмежень та заборон в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення. Корупційні ризики на публічній службі у сфері соціального забезпечення та їх види. Виявлення та усунення корупційних ризиків у сфері соціального забезпечення.

Антикорупційна експертиза у сфері соціального забезпечення. Порядок і методологія проведення антикорупційної експертизи. Проекти, які підлягають антикорупційній експертизі. Основні етапи проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів.

Антикорупційна оцінка положень проекту нормативно-правового акта.

Обмеження і заборони як спосіб запобігання корупції у сфері соціального забезпечення. Законодавче закріплення обмежень і заборон для осіб, уповноважених на виконання функцій держави, як захід запобігання корупції у сфері соціального забезпечення. Види обмежень.

Обмеження при прийнятті на службу у сфері соціального забезпечення. Правове регулювання проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад, які пов'язані з виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування.

Обмеження, які діють при виконанні завдань і функцій держави або місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення. Обмеження щодо корпоративних прав для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Заборони після припинення публічної служби у сфері соціального забезпечення.

Обмеження щодо одержання подарунків чи неправомірної вигоди у сфері соціального забезпечення. Суб'єкти, яким обмежено приймати подарунки. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка у сфері соціального забезпечення.

Поводження з подарунками і неправомірною вигодою або подарунком. Поводження з подарунками, отриманими на офіційних зустрічах.

Процедура оформлення акта приймання-передачі подарунка. Відповідальність за порушення обмеження щодо одержання подарунків чи неправомірної вигоди у сфері соціального забезпечення.

Тема 11. Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів у сфері соціального забезпечення

Розмежування конфлікту інтересів і зловживання повноваженнями у сфері соціального забезпечення.

Запобігання конфлікту інтересів у сфері соціального забезпечення у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав. Правове регулювання передачі корпоративних прав.

Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник в діяльності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення.

Заходи врегулювання конфлікту інтересів в діяльності осіб, які уповноважені на виконання завдань і функцій держави або місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення. Процедура врегулювання конфлікту інтересів у сфері соціального забезпечення. Особливості врегулювання конфлікту інтересів виборних осіб.

Контроль за дотриманням правообмежень в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення.

Тема 12. Правове регулювання фінансового контролю

Поняття та завдання фінансового контролю щодо запобігання і протидії корупції в діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Електронне декларування особами, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Інформація, що зазначається в декларації.

Контроль та перевірка декларацій. Проблеми електронного декларування в Україні.

Зарубіжний досвід електронного декларування вищими посадовими особами держави.

Моніторинг способу життя суб'єктів декларування. Порядок проведення моніторингу життя публічного службовця. Вибірковий моніторинг. Проблеми правового регулювання проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування. Органи, які здійснюють моніторинг способу життя суб'єктів декларування. Наслідки при невідповідності рівня життя суб'єкта декларування відомостям з декларації. Заходи впливу у разі порушення процедури декларування особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Тема 13. Зарубіжний досвід правового регулювання публічної служби

Правове регулювання проходження публічної служби в країнах Європейського Союзу. Державна служба в країнах Європи. Основні положення щодо державної служби в країнах Європи. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи щодо статусу публічних службовців в Європі. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи щодо кодексів поведінки для публічних службовців. Правове регулювання державної служби у Французькій Республіці. Правове регулювання державної служби у ФРН. Правове регулювання державної служби у Великій Британії. Правове регулювання державної служби в інших країнах Європи.

Зарубіжний досвід управління публічною службою у сфері соціального забезпечення.

Системи та моделі публічної служби в зарубіжних країнах. Використання основних моделей публічної служби в зарубіжних країнах. Громадянська служба у Федеративній Республіці Німеччина. Публічна служба Федеративної Республіки Німеччина. Структура. Політичні та почесні чиновники. Адміністративна юстиція. Особливості вступу на державну службу та правового статусу державного службовця. Керівництво та напрями реформ.

Публічна служба Великобританії. Цивільна служба у Великобританії. Еволюція цивільної служби Великобританії. Політична нейтральність цивільних службовців. Класифікація цивільних службовців. Права і обов'язки цивільних службовців. Відповідальність цивільних службовців.

Публічна служба у Французькій Республіці. Структура.

Публічна служба Республіки Польща. Основні напрямки реформування системи державного управління Польщі. Субсидіарність та самоврядність як головні принципи функціонування системи державного управління в Польщі. Структура урядової адміністрації Польщі. Воєводство, центральна влада. Повітове староство, повітова служба, гміна.

Публічна служба Сполучених Штатів Америки. Цивільна служба у Сполучених Штатах Америки. Історична специфіка та особливості «ідеології» державної служби. Структура. Політична лояльність державної служби. Етичний кодекс.

Цивільна служба в Канаді.

Державна служба в країнах Східної Азії. Становлення і розвиток державної служби в країнах Східної Європи.

Становлення державної служби в пострадянських країнах.

Публічна служба як організаційний інститут. Європеїзація державної служби в Україні. Залежність основних напрямів європеїзації державної служби в Україні від вирішення наступних проблем: суміщення політичних і адміністративних повноважень у межах однієї посади; підвищення ефективності системи управління державною службою; проходження державної служби в державних органах, діяльність яких регламентується спеціальним законодавством; визначення функцій державних службовців щодо їх участі у розробленні та забезпеченні реалізації державної політики; впровадження єдиної системи оцінювання та стимулювання роботи державних службовців; удосконалення системи оплати праці державних службовців; питання щодо порядку надання державних послуг та нормативного врегулювання вимог професійної етики державних службовців; створення системи добору, призначення на посади, просування по службі, ротації державних службовців та їх професійного навчання.

Удосконалення правового регулювання публічної служби в Україні у сфері соціального забезпечення з урахуванням зарубіжного досвіду. Напрямки розвитку публічної служби України. Удосконалення законодавчого та нормативно-правового забезпечення публічної служби у сфері соціального забезпечення. Напрямки розвитку державного апарату. Удосконалення статусу публічних службовців у сфері соціального забезпечення. Напрямки підвищення ефективності державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Напрямки розвитку інформаційних технологій для підвищення ефективності діяльності органів державної влади у сфері соціального забезпечення. Удосконалення інформаційного забезпечення публічної служби у сфері соціального забезпечення. Напрямки стимулювання та посилення мотивації до результативної та ефективної праці публічного службовця у сфері соціального забезпечення.

Модернізація публічної служби. Сучасні парадигми публічної служби в умовах глобалізаційних та євроінтеграційних процесів. Модернізація публічної служби в Україні як пріоритетний напрям реформування державного управління та місцевого самоврядування.

Напрямки реформування та модернізації публічної служби в Україні. Забезпечення якості публічної служби у сфері соціального забезпечення як ключовий напрям її модернізації.

Позитивний досвід нормативно-правового забезпечення запобігання і протидії корупції у сфері соціального забезпечення в зарубіжних країнах. Стандартні антикорупційні заборони, обмеження і приписи у законодавстві провідних країн світу. Метод «перевірки на корупційну стійкість» державних службовців у сфері соціального забезпечення.

Механізми реалізації антикорупційної політики у зарубіжних країнах. Основоположні принципи функціонування антикорупційних систем європейських держав.

Закон про хабарництво в публічних організаціях від 1889 року та Закон про запобігання корупції від 1916 року як основа британського кримінального законодавства про корупцію. Директива федерального уряду Німеччини по боротьбі з корупцією в федеральних органах управління. Рекомендації з дотримання Кодексу антикорупційної поведінки ФРН. Концептуальні засади діяльності служби «Тракфін» при Міністерстві економіки та фінансів Франції. Процедурні та інституційні антикорупційні заходи уряду Нідерландів. Досвід запобігання та протидії корупції Фінляндії як держави з найвищим антикорупційним рейтингом.

Особливості антикорупційної стратегії та антикорупційного законодавства США. Законодавство Японії у сфері протидії корупції. Ствердження «культури прозорості» як пріоритетного напрямку реалізації антикорупційної політики уряду Південної Кореї.

Міжнародно-правові засади та механізми запобігання та протидії корупції.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Поняття та види публічної служби	10	2	2	–	–	6
2.	Принципи публічної служби	10	2	–	–	–	8
3.	Правовий статус публічного службовця	6	2	2	–	–	2
4.	Правове регулювання правил етичної поведінки публічних службовців	8	2	2	–	–	4
5.	Управління публічною службою	8	2	2	–	–	4
6.	Вступ на публічну службу	8	2	2	–	–	4
7.	Службова кар'єра та порядок проходження публічної служби	8	2	4	–	–	2
8.	Припинення публічної служби	7	2	2	–	–	3
9.	Нормативно-правове регулювання запобігання корупції	7	2	2	–	–	3
10.	Загальна характеристика системи заходів запобігання корупції	8	2	2	–	–	4
11.	Поняття, види та способи врегулювання конфлікту інтересів	7	2	2	–	–	3
12.	Правове регулювання фінансового контролю	8	2	2	–	–	4
13.	Зарубіжний досвід правового регулювання публічної служби	10	2	–	–	–	8
	Всього годин:	105	26	24	–	–	55

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних, лабораторних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Студенти денної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі реферату-огляду, презентації або есе.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) дискусія.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- складання та розгляд окремих процесуальних документів;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) складання та обговорення окремих процесуальних документів за ситуаційними завданнями;

5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

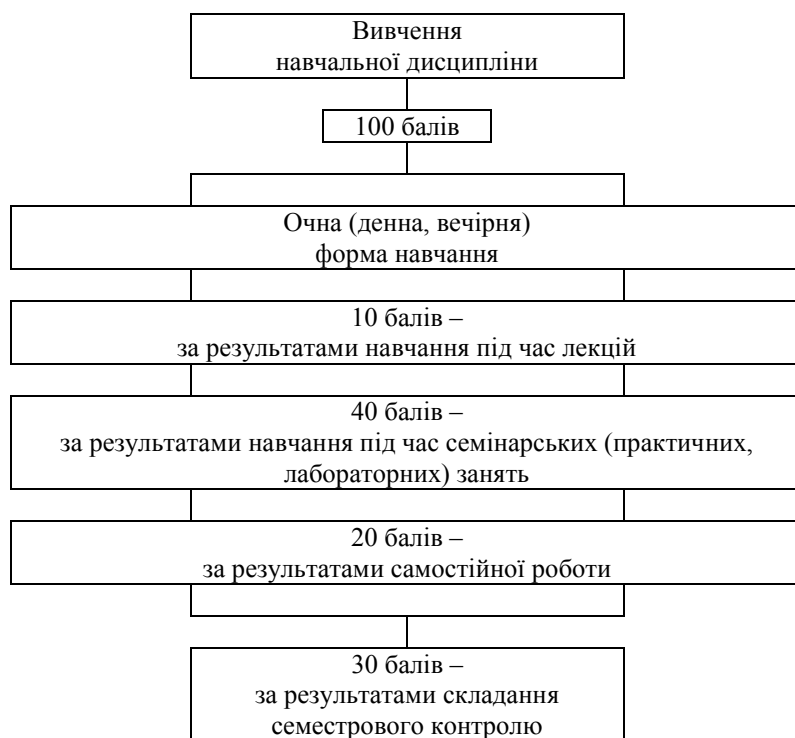
Структура залікового білету включає 2 теоретичних питання.

Приклад залікового білету:

1. Правове регулювання етики поведінки публічного службовця у сфері соціального забезпечення.
2. Причини виникнення корупції у сфері соціального забезпечення.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про державну службу : Закон України від 15.12.2015 р. № 889-VIII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n430>
5. Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>
6. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
7. Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу : Указ Президента України від 05.03.2004 р. № 278/2004. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/278/2004>
8. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 246. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-п>.
9. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 р. № 158. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16>.
10. Про затвердження Положення про Комісію з питань вищого корпусу державної служби :

- Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. № 243. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/243-2016-п#n9>
11. Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу : Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 03.03.2016 р. № 47. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-16#n13>
 12. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 р. № 500. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-п>
 13. Одержання подарунків особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Роз'яснення Міністерства юстиції України від 28.07.2011 р. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0053323-11>.
 14. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 р. № 171. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015>
 15. Державна служба : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), О. Ю. Оболенський (заст. голови), С. М. Серьогін (заст. голови) та ін. К. ; Одеса : НАДУ , 2013. Т. 2. 348 с.
 16. Державна служба в Україні: теоретико-правова характеристика у контексті реформування законодавства : монографія / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова, О. В. Бачеріков та ін.; за заг. ред. С. В. Ківалова, Л. Р. Білої-Тіунової. Одеса : Фенікс, 2013. 438 с.
 17. Дисциплінарна відповідальність державних службовців: практичний посібник для керівників служб управління персоналом / М. Канавець (кер. авт. колективу), Ю. Лихач, С. Іголкін, І. Рошин Д. Трипольський; за заг. ред. К. Ващенко. К. : Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2017. 68 с.
 18. Кірмач А. В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання : монографія / А. В. Кірмач; відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 192 с.
 19. Круп'як Л.Б. Організація діяльності державного службовця : навч. посіб. Тернопіль : Крок. 2015. 243 с.
 20. Неліпа Д. В. Організаційно-правові засади державної служби в Україні : підручник. 2-ге вид. переробл. та доповн. К. : «Центр навчальної літератури», 2017. 376 с.
 21. Організація державної служби в Україні: теорія та практика : навчальний посібник / за заг. ред. М.О. Багмета, М.С. Іванова, В.С. Фуртатова. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. 244 с.
 22. Падалко Г. В. Теорія служби в органах місцевого самоврядування в Україні: муніципально-правове дослідження : монографія / Г. В. Падалко. Харків : Право, 2012. 288 с.
 23. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / за заг. ред. В.П. Тимошука, А.М. Школика. К. : Конус-Ю, 2010. 735 с.
 24. Публічна служба: системна парадигма : кол. моногр. / К.О. Ващенко, С.М. Серьогін, Є.І. Бородін, Н.А. Липовська, Н.Г. Сорокіна та ін. ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 256 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
2. Административное право зарубежных стран : учебник. М. : Спарк, 2003. 210 с.
3. Битяк Ю.П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія. Харків : «Право», 2005. 304 с.

4. Василевська Т. Е., Саламатов В. О. Етика державного службовця як засіб запобігання та протидії корупції : навч.-метод. матеріали. К. : НАДУ, 2011. 72 с.
5. Державна політика в соціогуманітарній сфері : підручник / авт. кол.: В.А. Скуратівський, В.П. Трощинський, П.К. Ситник та ін.; за заг. ред. В.А. Скуратівського, В.П. Трощинського. К. : НАДУ, 2010. 284 с.
6. Державна служба в Україні: актуальні проблеми та шляхи модернізації : наук. розробка / авт. кол.: Р.А. Науменко, Л.М. Гогіна, В.Д. Бакуменко та ін. К. : НАДУ, 2010. 44 с.
7. Державне управління : підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенський, А.Ю. Васіна; за ред. А.Ф. Мельник. К. : Знання, 2009. 582 с.
8. Дмитров С. О., Костенко Б. О., Медвідь Т. А. Міжнародні стандарти запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : нав.-метод. матеріали. К. : НАДУ, 2011. 192 с.
9. оступ до інформації та електронне урядування / авт.-упоряд.: М.С. Демкова, М.В. Фігель; Центр політико-правових реформ. К. : Факт, 2010. 343 с.
10. Дрьомов С.В., Кальниш Ю.Г., Усатий Г.О. Корупція в Україні: причини поширення та механізми протидії. Зелена книга державної політики : монографія. К., 2011. 92 с.
11. Кальниш Ю.Г. Антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування : навч.-метод. матеріали. К. : НАДУ, 2011. 96 с.
12. Лазор О.Д., Лазор О.Я. Державна служба в Україні : навч. посіб. (Публічна служба). К. : Дакор, КНТ, 2005. 472 с.
13. Теорія та практика державної служби : матеріали наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 11 листопада 2016 р. / за заг. ред. С. М. Серьогіна. Д. : ДРІДУ НАДУ, 2016. 194 с.
14. Черноног Є.С. Державна служба: історія, теорія і практика : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 458 с.
15. Школик А.М. Порівняльне адміністративне право : навч. посібник для юридичних факультетів та факультетів міжнародних відносин. Львів : ЗУКЦ, 2007. 208 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. http://www.rada.gov.ua	- Веб-портал Верховної Ради України
2. http://www.president.gov.ua	- Веб-портал Офісу Президента України
3. http://www.kmu.gov.ua	- Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. http://mon.gov.ua	- Веб-сайт Міністерства освіти і науки України
5. http://www.nads.gov.ua	- Веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби
6. https://minjust.gov.ua/	- Веб-портал Міністерства юстиції України
7. http://www.reyestr.gourt.gov.ua	- Єдиний державний реєстр судових рішень
8. https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/kas_adm/	- Веб-портал Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду
9. http://vasu.gov.ua	- Веб-сайт Вищого адміністративного суду України
10. https://supreme.court.gov.ua/supreme/	- Веб-сайт Верховного Суду
11. http://nbuv.gov.ua/	- Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
12. http://gntb.gov.ua/ua/	- Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
13. http://www.ounb.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
14. http://www.adm.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
15. http://km-oblrada.gov.ua/	- Веб-сайт Хмельницької обласної ради
16. http://www.khmelnysky.com/	- Веб-сайт Хмельницької міської ради
17. http://www.univer.km.ua/	- Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова